

СИЛАБУС ДИСЦИПЛІНИ «ТУРИСТИЧНІ РЕСУРСИ УКРАЇНИ»

Ступінь вищої освіти - Бакалавр
Спеціальність 242 Туризм
Освітня програма «Туризм»
Рік навчання 1, семестр 1
Форма навчання денна (денна, заочна)
Кількість кредитів ЄКТС 4
Мова викладання українська (українська, англійська, німецька)

Лектор дисципліни
Контактна інформація
лектора (e-mail)
Сторінка дисципліни в
eLearn

Ковальчук Іван Платонович

kovalchukip@nubip.edu.ua

<https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=1404>

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

(до 1000 друкованих знаків)

Навчальна дисципліна “Туристичні ресурси України” (ТРУ) належить до переліку нормативних (обов’язкових) дисциплін ОП Туризм за освітнім ступенем “бакалавр”, що пропонується в рамках циклу професійної підготовки здобувачів вищої освіти за спеціальністю 242 Туризм на першому році навчання. Вона забезпечує формування у студентів професійно-орієнтованої компетентності аналізу та оцінювання туристичного потенціалу і стану та перспектив розвитку туризму в Україні. Навчальна дисципліна спрямована на формування у студентів теоретичних знань і практичних навиків з визначення потенціалу туристичних ресурсів України, оцінювання їх стану, визначення особливостей розміщення по території України, рівня і перспектив розвитку різних галузей туризму в нашій державі.

Мета дисципліни – сформувати у студентів систему знань і навичок з оцінювання видового складу, регіональних географічних особливостей розміщення туристичних ресурсів на території України, їх ролі та значення для розвитку туристичної інфраструктури та реалізації потенціалу туризму у туристичному бізнесі, допомогти оволодіти методичними підходами до досліджень та оцінювання туристичних ресурсів України, визначення потенціалу розвитку туризму в різних районах і регіонах нашої держави.

Завдання дисципліни: ознайомлення з методичними підходами дисципліни «Туристичні ресурси України», схемами рекреаційно-туристичного районування території України; застосування цих підходів для вивчення структури туристичних ресурсів України; оцінювання стану та потенціалу різних видів туристичних ресурсів; вивчення регіонально-географічних особливостей природних умов, господарського комплексу, соціально-культурних, етнографічних, історико-культурних та інших ресурсів, інфраструктури та інституцій туризму, що формують регіональні туристичні ринки України.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен оволодіти компетентностями:

Компетентності ОПП:

інтегральна компетентність (ІК): Здатність комплексно розв'язувати складні професійні задачі та практичні проблеми у сфері туризму і рекреації як в процесі навчання, так і в процесі роботи, що передбачає застосування теорій і методів системи екологічних та туризмознавчих наук, з урахуванням принципів збалансованого природокористування, в тому числі на природоохоронних територіях та у сільській місцевості.

загальні компетентності (ЗК):

ЗК3. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо;

ЗК5. Прагнення до збереження навколишнього середовища;

ЗК6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;

ЗК14. Здатність працювати в команді та автономно.

спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК):

СК15. Знання та розуміння предметної області та розуміння специфіки професійної діяльності;

СК16. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;

СК17. Здатність аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал територій;

СК20. Розуміння процесів організації туристичних подорожей і комплексного туристичного обслуговування (готельного, ресторанного, транспортного, екскурсійного, рекреаційного);

СК24. Здатність здійснювати моніторинг, інтерпретувати, аналізувати та систематизувати туристичну інформацію уміння презентувати туристичний інформаційний матеріал;

СК28. Здатність працювати у міжнародному середовищі на основі позитивного ставлення до несхожості до інших культур, поваги до різноманітності та мультикультурності, розуміння місцевих і професійних традицій інших країн, розпізнавання міжкультурних проблем у професійній практиці.

ОПП передбачене формування у студентів таких основних програмних результатів навчання (ПРН):

ПРО2. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук;

ПРО3. Знати і розуміти основні форми і види туризму, їх поділ;

ПРО5. Аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал території.

СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

Тема	Години (лекції/лабораторні, практичні, семінарські)	Результати навчання	Завдання	Оцінювання
2 семестр				
Змістовий модуль 1. Теоретичні засади дисципліни «Туристичні ресурси України». Природно-географічні туристичні ресурси України.				
Тема 1. Навчальна дисципліна «Туристичні ресурси України». Об'єкт, предмет і завдання дисципліни, її структура, зв'язки з іншими дисциплінами.	2/2	<p>Знати мету і завдання дисципліни.</p> <p>Вміти оцінювати місце дисципліни ТРУ в системі туризмознавства.</p> <p>Розуміти мету і завдання досліджень туристичних ресурсів України.</p> <p>Застосовувати отримані знання і вміння у навчальній і практичній діяльності</p>	Виконання, задача та захист практичної роботи (в.т.ч. в elearn)	10
Тема 2. Класифікація і типізація туристичних ресурсів України. Туристичне районування України.	4/4	<p>Знати теоретичні засади досліджень туристичних ресурсів України, основні їх класифікації і типізацію.</p> <p>Вміти розрізняти види і форми туризму у КС.</p> <p>Розуміти сутність туристичного районування України.</p> <p>Використовувати набуті знання і вміння у навчальному процесі та практичній діяльності.</p>		
Тема 3. Природно-географічні туристичні ресурси. Рельєф як рекреаційно-туристичний ресурс України.	2/2	<p>Знати основні види природних туристичних ресурсів України</p> <p>Вміти аналізувати й оцінювати рельєф як туристичний</p>	Виконання, задача та захист практичної роботи (в.т.ч. в elearn)	10

		<p>ресурс України. Розрізняти форми рельєфу за їх розмірами, походженням, формою, можливостями їх використання в туризмі. Застосовувати набуті знання під час практичної діяльності.</p>		
<p>Тема 4. Природно-кліматичні ресурси туристичного потенціалу України. Сім природних чудес України як складова туристичного потенціалу</p>	2/2	<p>Знати сутність і види природно-кліматичних туристичних ресурсів. Вміти аналізувати й оцінювати їх вплив на розвиток туризму. Володіти інформацією про об'єкти, які входять до 7 природних чудес України. Застосовувати набуті знання під час практичної діяльності.</p>		
<p>Тема 5. Водні та гідромінеральні туристичні ресурси України</p>	2/4	<p>Знати спектр видів водних туристичних ресурсів Вміти аналізувати властивості водних і гідромінеральних ресурсів та оцінювати їх придатність для використання в туризмі. Здійснювати районування території України за потенціалом її водних і гідромінеральних ресурсів туризму. Застосовувати набуті знання під</p>	<p>Виконання, задача та захист практичної роботи (в.т.ч. в elearn) Виконання, задача модульної контрольної роботи (в.т.ч. в elearn)</p>	10

		час практичної діяльності		
Тема 6. Біотичні туристично-рекреаційні ресурси України	2/2	Знати сутність і видове різноманіття біотичних ресурсів України Вміти аналізувати та оцінювати потенціал біотичних ресурсів України Розуміти небезпеки, створювані туризмом для біотичних ресурсів України Застосовувати набуті знання під час практичної діяльності.		
Разом: зм. модуль 1	16/16			30
Змістовний модуль 2. Природно-антропогенні та суспільно-історичні туристичні ресурси України				
Тема 7. Природоохоронні території та об'єкти як ресурсна база туризму в Україні	4/4	Знати сутність і видове різноманіття природоохоронних об'єктів території України Вміти аналізувати придатність різних категорій ПЗФ України в якості ресурсної бази туризму. Розуміти ризики, створювані туризмом для збереження фауни і флори на території України. Застосовувати набуті знання під час практичної діяльності.	Виконання та задача практичної роботи (в.т.ч. в elearn)	10
Тема 8. Антропогенні туристично-	4/4	Знати сутність та видове різноманіття антропогенних	Виконання та задача практичної роботи (в.т.ч.	10

рекреаційні ресурси України		<p>туристично-рекреаційних ресурсів України. Вміти аналізувати сучасний стан і часову динаміку туристичної інфраструктури України. Розрізняти регіони України за потенціалом антропогенних туристичних ресурсів. Застосовувати набуті знання під час практичної діяльності.</p>	в elearn)	
Тема 9. Етнокультурні та подієві ресурси туризму і заклади дозвілля як туристичний ресурс	2/2	<p>Знати основні види етнокультурних та подієвих туристичних ресурсів України Розуміти функції закладів дозвілля як туристичного ресурсу. Вміти оцінювати потенціал етнокультурних та подієвих туристичних ресурсів України. Застосовувати набуті знання під час практичної діяльності.</p>	<p>Виконання та здача практичної роботи (в.т.ч. в elearn)</p> <p>Виконання і захист самостійної роботи</p>	10
Тема 10. Регіональний огляд різних видів туристичних ресурсів України	4/4	<p>Знати потенціал різних видів туристичних ресурсів України за її регіонами Вміти виявляти та оцінювати рівень розвитку туризму в різних регіонах України. Застосовувати набуті знання під час навчального процесу і</p>	<p>Виконання та здача практичної роботи (в.т.ч. в elearn)</p> <p>Виконання, здача модульної контрольної роботи (в.т.ч. в elearn)</p>	10

		практичної діяльності.		
Разом: зм. модуль 2	14/14			40
Всього за семестр				70
Екзамен				30
Всього за курс				100

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика щодо дедлайнів та перескладання:	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності:	Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). У курсових проектах та лабораторних роботах повинні міститися коректні текстові посилання на використану літературу.
Політика щодо відвідування:	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету).

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ

Рейтинг студента, бали	Оцінка національна за результати складання екзаменів заліків	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Навчально-методичне забезпечення

- Бейдик О. О. Навчально-методичний комплекс дисципліни “Географія туризму” для студентів спеціальності “Туризм” спеціалізації “Міжнародний туризм”. К.: ВГЛ “Обрії”, 2007. 108 с.
- Ковальчук І.П., Ковальчук І.В. Практичні роботи з дисципліни «Туристичні ресурси України» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня освіти галузі знань 24 «Сфера обслуговування» спеціальності 242 «Туризм». Київ: НУБіП, 2023. 72 с.
- Рутинський М.Й. Географія туризму України: Навч.-метод. посібник: Вид. 2-ге, переробл. і доп. Київ: Центр навчальної літератури, 2004. 160 с.
- Кифяк В.Ф. Організація туристичної діяльності в Україні: Навч. посібник. Чернівці: Зелена Буковина, 2003. 312 с.

5. Методичні рекомендації для вивчення курсу «Туристичні ресурси України» для студентів IV курсу денної форми навчання за напрямом підготовки 6.140103 «Туризм» / Укл. Н.В. Чир. Ужгород : УжНУ, 2015. 32 с.

Рекомендована література

Базова

1. Любіцева О. О., Панкова Є. В., Стафійчук В. І. Туристичні ресурси України. Навчальний посібник. - К.: Альтерпрес, 2007. - 369 с.
2. Алешугіна Н.О., Барановська О.В., Барановський М.О., Зеленська О.О., Смаль І.В., Філоненко І.М. Рекреаційно-туристичні ресурси України з основами туристичного ресурсознавства. Навчальний посібник. - Чернігів: Видавництво ЧНТУ. 2015. -492 с.
3. Рутинський М.Й. Географія туризму України: Навч.-метод. посібник: Вид. 2-ге, переробл. і доп. Київ: Центр навчальної літератури, 2004. 160 с.
4. Туристські ресурси України: конспект лекцій. Для здобувачів вищої освіти, які навчаються за спеціальністю 242 «Туризм» за усіма формами навчання / Укладач О. В. Поступна. Х.: НУЦЗУ, 2020. 209 с.
5. Бейдик О. О. Рекреаційні ресурси України: Навчальний посібник. К.: Альтерпрес, 2009. 400 с
6. Борушак М. Проблеми формування стратегії розвитку туристичних регіонів: Монографія. Львів: ІРД НАНУ, 2006. 288 с.
7. Івченко А.С., О.А. Україна. Фортеці, замки, палаци: Путівник К.: ГНПП “Картографія”, 2010
8. Кифяк В.Ф. Організація туристичної діяльності в Україні: Навч. посібник. Чернівці: Зелена Буковина, 2003. 312 с.
9. Крачило Н. П. География туризма: Учебное пособие. К.: Высш. школа, 1987. 208 с.
10. Макарчук С. А. Історико-етнографічні райони України: Навч. посібник. Львів: Вид-во ЛНУ ім. Івана Франка, 2012. 352 с.
11. Національна система туристсько-екскурсійних маршрутів “Намисто Славутича”. Київ, 1998. 401 с.
12. Покоłodна М. М. Туристські ресурси України : підручник / М. М. Покоłodна, Т. В. Гордієнко, І. Л. Полчанінова ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2019. 222 с.
13. П’ятсот чарівних куточків України, які варто відвідати / Упор. Лагунова Т.І., Калуба Ю.В. Харків: Книжковий клуб “Клуб сімейного дозвілля”, 2007. 416 с.

14. Школа І.М., Григорів В.С., Кифяк В.Ф. Розвиток міжнародного туризму в Україні. Чернівці: Рута, 1997. 142 с.

Додаткова

15. Безуглий В. В. Лікувально-оздоровчий туризм в Україні: історія і сучасність // Туристично-краєзнавчі дослідження. Зб. наук. ст. Вип. 6. Київ: ІТ ФПУ, 2005. С. 350–376.

16. Бейдик О. О. Стратегічні напрями розвитку національного туризму // Географія та туризм: Зб. наук. праць. К.: ВГЛ “Обрії”, 2007. Вип. 1. С. 30-41.

17. Бейдик О.О. Пріоритети регіонального розвитку туризму і рекреації в Україні // Україна: географічні проблеми сталого розвитку. Зб. наук. праць. В 4-х т. – К.: ВЛГ “Обрії”, 2004. Т.2. С.167-168

18. Вечерський В.В. Втрачені об’єкти архітектурної спадщини України. К.: НДПІАМ, 2002. 592 с.

19. Внутрішній туризм в Україні. Збірник наук. праць. Київ: ІТ ФПУ, 2002. 162 с.

20. Гаврилишин І.П. Туризм України: проблеми і перспективи. К., 1994

21. Геврик Т. Дерев’яні храми України: Шедеври архітектури. Нью-Йорк: Український музей, 1987. 112 с.

22. Геологічні пам’ятки України: Довідник-путівник. Київ, 1985

23. Герчанівська П. Е. Дерев’яні церкви України. К.: Наукова думка, 1996. 136 с.

24. Данилюк А.Г. Шляхами України: Етнографічний нарис. Львів: Світ, 2003. 250 с.

25. Дерлеменко Є. Парки України: Фотоальбом. Київ: мистецтво, 2006. 96 с.

26. Дятлов В. Монастыри Украинской православной церкви: Справочник-путеводитель. К., 1997

27. Енциклопедія архітектурної спадщини України: Тематичний словник. К.: Українська Академія архітектури, 1985. 366 с.

28. Енциклопедія етнокультурознавства. Ч.2. Українська національна культура у просторі і часі / Ю.Римаренко, В.Кремень, В.Чернець, Л.Шкляр. Київ, 2002

29. Енциклопедія Українознавства. Перевидання в Україні // За ред. В. Кубійовича. Львів: НТШ. 1996. Т.1-6. 2399 с.

30. З історії вітчизняного туризму: Зб. наук. ст. К.: Ін-т туризму ФП України, 1997. 280 с.

31. Заповідники і національні природні парки України / Мінекобезпеки України. К.: Вища школа, 1999. 232 с.

32. Івченко А.С. Вся Украина: Путеводитель. К.: ГНПП “Картографія”, 2005. 656 с.

33. Івченко А. Міста України: Довідник. К.: НВП “Картографія”, 1999. 135 с.

34. Івченко А. Містечка України. К.: НВП “Картографія”. 2000. 184 с.
35. Історико-культурна спадщина України: проблеми дослідження та збереження / Відп. Ред. В. О. Горбик. К.: ІТ ФПУ, 1998. 399 с.
36. Калитюк В.А. Рекреаційно-туристичний комплекс в умовах ринку. Львів, 1999. 162 с.
37. Кузик С.П. Теорії та концепції досліджень географії туризму // Матеріали міжнародного наукового семінару “Львівська суспільно-географічна школа у національному і європейському вимірах”. Львів: Вид. центр ЛНУ ім.Івана Франка, 2005. С.200-211.
38. Курорти України. Минуле та сучасне. Санаторно-курортні заклади ЗАТ “Укрпрофоздоровниця”. К.: ТАМЕД, 2002. 287 с.
39. Курортні ресурси України / За ред. М.В.Лободи. К.: ТАМЕД, 1999. 344 с.
40. Лесик О.В. Замки і монастирі України. Львів: Світ, 1993
41. Липа О.Л. Визначні сади і парки України. Київ, 1960
42. Логвин Г.Н. По Україні. Стародавні мистецькі пам’ятники. К.: Мистецтво, 1968.462 с.
43. Любіцева О. О. Географія туризму: складова географії і туризмології // Наукові дослідження для потреб туризму: Матеріали “круглого столу”. К.: ВГЛ “Обрії”, 2006. С. 26-31.
44. Любіцева О. О. Географія туризму: ще раз про предмет дослідження // Географія та туризм: Зб. наук. праць. К.: ВГЛ “Обрії”, 2007. Вип. 1. С. 25-30.
45. Любіцева О. О. Напрямки розвитку географії туризму // Україна: географічні проблеми сталого розвитку. Зб. наук. праць. В 4-х т. – К.: ВГЛ “Обрії”, 2004. Т. 2. С. 96-98.
46. Любіцева О. О., Панкова Є. В., Стафійчук В. І. Туристичні ресурси України: Навч. пос. К.: Альтерпрес, 2007. 369 с.
47. Любіцева О.О. Географія туризму в Україні // Географія та основи економіки в школі. 1997. №2. С. 3-6
48. Любіцева О.О. Географія туризму: зміна парадигм // Наук. записки Вінницького держ. ун-ту ім. М.Коцюбинського. Серія Географія. 2002. №40. С.12-17
49. Любіцева О.О. Нові напрямки розвитку географії туризму // Проблеми безперервної географічної освіти і картографії: Зб. наук. праць. Харків, 2004. Вип.4. С.181-184
50. Любіцева О.О. Ринок туристичних послуг як об’єкт географії туризму // Український географічний журнал. 2003. №2. С.43-51

51. Любіцева О.О., Мальська М.П., Зінько Ю.В. Концептуальні засади географії рекреації і туризму // Географія та туризм: Наук. зб./ Ред. кол.: Я.Б. Олійник (відп.ред.) та ін. К.: Альтерпрес, 2011. Вип. 11. С. 3-14
52. Любіцева О.О., Мальська М.П., Зінько Ю.В. Розвиток та трансформація предметної сутності географічних досліджень туризму // Економічна та соціальна географія: Наук. зб. / [Ред. кол.: С.І. Іщук (відп. ред.) та ін..] 2011. – Вип. 1(62). – С. 12 - 17.
53. Малаков Д.В., Дерлеменко І.А. По історичних містах Київської Русі. Фотопутівник. К., 1990.
54. Маценко Г.О. Книга рекордів України. Природа навколо нас. Тернопіль: Богдан, 2000. 80 с.
55. Мацола В.І. Рекреаційно-туристичний комплекс України. Львів, 1997. 259 с.
56. Мацюк О.Я. Замки і фортеці Західної України. Історичні мандрівки. 2-е вид., випр. і доп. Львів: Центр Європи, 2005. 192 с.
57. Мирошніченко А.А. Аграрно-рекреационные зоны в Украине. Днепропетровск: Б.в., 1998. 170 с.
58. Огняник М. С. Мінеральні води України: Підручник. К.: Видавн.-полігр. центр “Київ. ун-т”, 2000. 216 с.
59. Олійник Я., Стецюк В. Природні та етнокультурні феномени України. К.: Стафед-2, 2003. 114 с.
60. Онищук Г.І. Проблеми розвитку міського комплексу України: теорія і практика. К.: Наук. думка, 2002. 506 с.
63. Основні тематичні напрями національної системи туристично-екскурсійних маршрутів “Наместо Славутича”: Навч.-метод. посібник / Науменко П.П., Грибанова С.В., Дорошенко О.П. й ін. К.: Ін-т туризму ФП України, 1999. 100 с.
61. Пам’ятки архітектури та містобудування України. Довідник Державного реєстру національного культурного надбання. Київ: Техніка, 2000.
62. Прейгер Д., Малярчук І. Розвиток іноземного туризму в Україні в контексті розбудови міжнародних транспортних коридорів // Економіка України. 2001. №6. С.20-28
63. Природно-заповідний фонд України загальнодержавного значення: Довідник. К., 1998. 240 с.
64. Про стан та перспективи розвитку туризму в Україні (інформаційно-аналітичний матеріал для парламентських слухань). К.: КІТЕП, 2000. 87 с.
65. Проблеми географії та менеджменту туризму: Монографія / Явкін В. Г., Руденко В. П., Король О. Д. та ін. Чернівці: Рута, 2006. 260 с.